

**VAN EEN TUINMAN
EN EEN
WONDERBOOM
DOOR A. NOREL-STRAATSMA**

Aan

Handwritten name

..... Oct. 1930

Leider(ster)

.....

VAN EEN TUINMAN EN EEN WONDERBOOM

I.

EEN MOEDIG PADVINDER.

Wat ik ga vertellen, is lang geleden gebeurd, wel 150 jaar geleden. Ieder kan begrijpen, dat de wereld er toen heel anders uitzag dan nu. Er waren nog geen sporen en booten, geen auto's en vliegmachines, geen electrisch licht en radio, zelfs geen goede wegen en geplaveide straten. Ook waren de menschen toen heel anders gekleed.

We zouden vreemd opkijken, als wij konden worden verplaatst in die wereld van zoo lang geleden, waarin alles zoo anders was.

Maar één ding was toch in dien ouden tijd net als in dezen tijd. Dat was het hart van de menschen, waarin door alle eeuwen heen goed en kwaad heeft gewoond, liefde en boosheid.

Zoo was er iets in dien tijd, waarvan ik ga vertellen, dat heel droevig was. 't Bestond zeker ook in andere tijden, maar toen was 't wel heel erg en opvallend.

Er waren namelijk zooveel menschen, die zèlf probeerden goèd te zijn, maar die van de slèchte menschen meenden, dat aan hen niet veel was te verbeteren.

Die goede menschen vonden 't natuurlijk heel jammer, dat er zooveel slechtheid in de wereld was. Maar ze dachten in allen ernst, „daaraan is helaas niet veel te doen. Er moeten nu eenmaal slechte menschen zijn.” — En ze zagen de kinderen van die slechte menschen; ze zagen wel, dat die weer opgroeiden voor allerlei boosheid. Bij die kinderen vonden ze 't zeker nog meer jammer dan bij de groote menschen, maar wie zou daaraan iets kunnen doen?

En zoo werkte het kwade al verder en verder door.

De gevangenissen waren vol. En 't was vreeslijk, om in die gevangenissen te moeten leven. 't Waren donkere, vuile hokken, waar gezonden en zieken bij elkaar woonden. Menschen, die zich hadden schuldig gemaakt aan groòte misdaden, en menschen, die maar een kleine overtreding hadden begaan.

ROBERT RAIKES
Geboren 1735 — Overleden 1811.

Meestal waren 't de armsten, die hier gevangen zaten, die in kou en honger hadden geleefd en daardoor zooveel eerder dan de andere menschen tot stelen en vechten gekomen waren.

Dan was 't toch wel heel droevig, dat zooveel goede menschen meenden, dat de slechten onverbeterlijk waren. Niemand stak de hand uit, om hen te redden, en zoo bleven ze leven in hun ellendige hutten. En de kinderen bleven zwerven in modderige straten en rondwroeten in vuile goten.

Waren de goede menschen dan vergeten, dat Jezus op aarde was geweest? Dachten ze dan niet aan wat Hij had gezegd?

Hij had toch geleerd, dat je elkaar moest liefhebben en dienen, dat je voor elkaar moest zorgen en dat Gods liefde juist wilde redden wat *verloren* was.

Dachten ze daar dan niet aan?

Ja, de goede menschen deden wel allerlei goede dingen. Ze bouwden scholen en kerken, hospitalen en huizen van weldadigheid. Maar dat stukje wereld, dat je in de achterbuurten van iedere stad vond, waar de slechte en verwaarloosde menschen en kinderen leefden, daar wist men geen raad mee.

Was er dan niemand, die den strijd aandurfde met al dat donkere en droevige en booze?

Ja, gelukkig werd er hier en daar iemand wakker en zei: „dat mag zoo niet langer. Wij moeten die stumperds helpen en redden.”

Zoo leefde er in Gloucester, een stad in Engeland, een man, die Robert Raikes heette.

Hij was een man van gewicht in de stad. Hij gaf een krant uit, die in zijn eigen drukkerij werd gedrukt.

Wie een krant schrijft, moet veel dingen weten. Er gebeurt zooveel, verweg en dichtbij; hij moet van alles op de hoogte zijn, goed opletten en uit zijn oogen kijken. Daarom kon men Robert Raikes dikwijls door de stad zien wandelen. Een fijne mijnheer was hij, zooals hij daar ging, keurig gekleed volgens de mode van den tijd.

Een lange jas met een fijne kanten das, een korte broek met lange zijden kousen, lage schoenen met kostbare, blinkende gespen, de haren prachtig gekruld en een gouden snuifdoos in de hand. Zoo zag een deftig heer er 150 jaren geleden uit.

Mijnheer Raikes hield van mooie dingen en had een afkeer van alles wat slordig en slecht onderhouden was.

Zoo liep er van zijn huis naar de drukkerij een vuile, modderige weg. Dat beviel hem slecht. Telkens werden zijn schoenen vuil en zijn mooie kousen bespat.

Daarom stelde hij een knecht aan, om dat pad altijd voor hem keurig schoon te vegen.

En diezelfde man, die zoo bang was voor vuile, slordige dingen, ging alle dagen naar de achterbuurten van de stad. Daar bezocht hij die vreeslijke gevangenissen en probeerde de ongelukkigen en de misdadigers, die wegwijnden in vuile hokken en cellen, te helpen en te troosten.

Dat moest hij doen.

Niet omdat 't hem door de regeering was geboden, maar omdat zijn hart hem geen rust liet.

Er klonk daarbinnen altijd een stem, die zei: „Daar gebeurt onrecht in die gevangenissen en de menschen lijden wreed. Er moet geholpen worden. Jij moet helpen.” En hij hielp wat hij kon.

In de gevangenissen zorgde hij voor de hongerenden, hij trachtte den boozen goede dingen te leeren, hij vertelde hun van Jezus en las hun voor uit zijn bijbel, hij troostte de zieken en stervenden.

Maar één man kan toch niet alles doen. Hij moest hulp hebben. Hij schreef er over in zijn krant; hij sprak er over met predikanten; hij vroeg om hulp aan hooggeplaatste menschen; maar de hulp kwam zoo langzaam, zoo langzaam. Men dacht immers ook, dat hier niet te helpen was.

Toen gebeurde 't eens, dat Robert Raikes in zijn werkkamertje aan de drukkerij zat. 't Raam van die kamer zag uit op een van de pleintjes, waar de verwaarloosde kinderen uit de achterbuurten altijd speelden.

Spelen, — je kon 't eigenlijk zoo niet noemen.

Daar schreeuwden ze, daar vochten ze samen en vloekten ze, daar rolden en kropen ze in de modderpoelen.

De slechte en leelijke dingen, die ze elkaar toeschreeuwden, maakten, dat mijnheer Raikes niet kon werken.

't Liefst had hij zijn ooren en oogen maar gesloten om van die kinderen niets te merken. Maar al had hij dat kunnen doen, dan zou hij toch niet kunnen vergeten, dat die kinderen bestonden.

Die stem in zijn hart zei, „er moet voor die kinderen iets worden gedaan. Ze weten niets. Ze worden maar elken dag de straat opgejaagd. Niemand heeft ze lief. Ze weten niet wat goed is en wat kwaad is.

Leer den kinderen, dat ze goed moeten zijn, dan zullen ze goede menschen worden. Leer ze den Bijbel kennen en Jezus liefhebben.”

En in gedachten zag hij Jezus, den kindervriend.

Jezus had eens zijn armen om de kinderen heengeslagen. Hij had ze gezegend.

Zou Hij ook zulke vuile, vechtende en vloekende kinderen hebben gezegend?

Toen Robert Raikes er zijn vrienden over sprak, waarschuwden ze hem.

„Diè kinderen”, zeiden ze, „zijn te verdorven. Wees gewaar-schuw en laat ze met rust. Er komt niets goeds van.”

En anderen lachten hem uit.

Maar de stem in zijn hart zei: „Probeer!”

En Raikes dacht, „ik wil 't probeeren. God zal mij den rechten weg leeren vinden”.

En als een *moedig padvinder* ging hij den onbekenden weg op.

II.

DE WILDE GANS EN DE LOMPENJONGENS.

Mijnheer Raikes had een nieuwen tuinman noodig.

Hij wandelde naar den buitenkant van de stad, waar de rivier stroomde. Bij een van de nette huisjes ging hij binnen en praatte wat met de tuinmansvrouw.

Dichtbij speelden enkele van die kleine straatjongens, waaraan mijnheer Raikes altijd moest denken. Ze waren weer zoo erg aan 't schelden en vechten, dat hij de vrouw bijna niet kon verstaan.

„Kijk nu eens, hoe ze weer bezig zijn”, zei de vrouw.

„Die jongens werken in de speldenfabriek. Ze doen niets dan slechte, ondeugende dingen als hun werktijd voorbij is.

En Zondags, mijnheer, is 't hier niet uit te houden. Dan is de straat overstroomd van al die deugnieten. Ze doen niets dan slechte dingen uithalen. Ze loopen maar rond in oude, voddige kleeren en laten niemand met rust.

Ik zou niet graag navertellen wat ze allemaal zeggen en doen.”

Ja, ja, mijnheer Raikes wist dit alles ook wel.

Als zijn boodschap met de tuinmansvrouw is afgehandeld, stapt hij naar zoo'n schreeuwend troepje jongens toe.

Hij legt er één de hand op den schouder. Vol verbazing kijkt de jongen op. Zoo'n fijne mijnheer, wat wil die?

De jongens komen allen nieuwsgierig om mijnheer Raikes heen staan en zijn een oogenblik stil.

Ze bekijken hem van top tot teen. Wat is hij mooi! Kijk eens naar zijn schoenen, wat blinken die gespen!

Wat mijnheer Raikes zag in de straten van Gloucester. (Naar een oude houtsneede).

„Jongens”, zegt mijnheer Raikes, „willen jullie Zondagmorgen eens bij mij op 't kerkplein komen? Als de groote klok begint te luiden, zal ik er zijn.

Wie komt en goed oppast, krijgt wat van me.”

De kinderen luisterden met open mond.

Ze begrepen er niet veel van. Wat wou die man? — maar één ding snapten ze goed: als de klok luidde moesten ze komen en dan kregen ze wat.

Zondagmorgen kwam er werkelijk een troepje jongens opdagen. Mijnheer Raikes nam ze mee naar een rustig plekje opzij van de groote kerk en probeerde enkele bijbelwoorden te leeren. Wie goed oplette, kreeg een paar centen.

De centen wilden de jongens wel, maar die vreemde woorden en zinnen leeren! Wat was dat voor werk! Ze begrepen er niets van, — 't leek voor hen wel een taal uit een andere wereld.

De poging mislukte heelemaal. Mijnheer Raikes begreep, dat hij iets beters moest bedenken.

„Had ik maar een kleine school voor hen”, dacht hij, „dan konden we ze daar Zondags wat leeren. Ze mogen niet een heelen Zondag rondloopen en zich vervelen en kwaad doen.”

Na lang zoeken vond hij in de schoorsteenvegersbuurt een huisje.

„Juffrouw Meredith”, zei hij tegen de juffrouw, die daar woonde, „zou u Zondags in uw keuken niet een stuk of wat jongens willen ontvangen, om ze wat te leeren en uit den bijbel te vertellen? Ik zal er u geregeld voor betalen. Ik wil zoo graag iets voor de straatjongens doen.”

Juffrouw Meredith wou 't wel eens probeeren, maar 't ging lang niet goed.

Veertien woelige jongens zaten bij elkaar in de kleine keuken en de juffrouw kon ze zelfs geen oogenblik stil krijgen.

De jongens verveelden zich zóo, ze liepen de een na den ander weg. Ze bedankten er voor, opgesloten te zitten.

Maar mijnheer Raikes verloor zoo gauw den moed niet. Hij vond een andere vrouw, juffrouw Critchley.

Hij zag direct aan haar gezicht, dat ze een dappere, flinke vrouw was. Zij zou zijn bengels wel baas blijven.

En ze wou 't probeeren met de jongens; ook weer Zondagsmorgens in haar keuken. Haar huisje stond niet ver van 't groote huis van mijnheer Raikes. Nu kon hij telkens de Zondagsschool gaan bezoeken en zèlf met de kinderen praten.

Wat waren ze eigenlijk droevig, die eerste Zondagsschool-

lessen, 150 jaar geleden. Laten we maar eens stil kijken hoe 't daar toeging.

't Is Zondagmorgen. In juffrouw Critchley's keuken is alles in orde gemaakt. Ruwe planken op oude kisten langs de muren, dat zijn de banken voor de jongens.

Daar komen ze binnen. Ze trappen en duwen, ze slaan elkaar, ze vechten om een plaats. De juffrouw dreigt en bromt, zet een paar jongens, die niet willen, hardhandig neer, jaagt een paar weer naar buiten.

Ziezoo, ze zitten ten minste.

Wat zal ze nu doen?

Lezen met de jongens?

Natuurlijk niet, ze kunnen niet lezen.

Zullen ze een lied zingen?

Maar de jongens kunnen niet zingen.

Zal ze hun iets vertellen?

Maar de jongens kunnen niet stilzitten.

Ja, als er eens iemand binnenkwam, die heel mooi vertelde, misschien zouden ze dan luisteren. Maar van vertellen heeft de juffrouw niet veel verstand.

Ze zal hun een gezangvers leeren.

„Kom jongens, zing mij deze twee regels eens na.”

Daar begint ze met een hooge stem te zingen. Verbluft kijken de jongens haar aan.

De kleinen willen wel probeeren om na te zingen, maar de grooten?

Ze lachen zich slap, ze miauwen en gillen er door heen. 't Zingen houdt op. Juffrouw Critchley bestraft de jongens streng en tracht weer verder te zingen.

Maar Sam knijpt Will zoo, dat hij schreeuwend opvliegt en Harry prikt Davy met een speld, zoodat hij begint te huilen...

„Oneerbiedige jongens”, roept de juffrouw, „ik zal 't alles aan mijnheer Raikes vertellen!”

Daar gaat de deur open.

Davy, Harry, Sam, Will, en jullie andere jongens, kijk eens wie daar binnen komt?

Doodstil is 't. Voor mijnheer Raikes hebben de jongens nog wel een beetje respect.

Mijnheer Raikes kijkt den kring rond. Ja, ja, hij heeft alles wel gehoord. Hij heeft ook gehoord, dat de juffrouw riep, „oneerbiedige jongens!”

Niet boos, maar vol medelijden kijkt hij de jongens aan.

„Arme vuile lompenjongens”, denkt hij, „hoe kunnen jullie

eerbiedig zijn. Je weet niet, wat dat woord beteekent; je weet ook niet voor wie je eerbiedig moet zijn."

Hij neemt den Bijbel en vertelt den jongens van den goeden Herder, die niets liever doet, dan verloren schapen zoeken, omdat Hij ze zoo liefheeft.

Als de Zondagsschool uitgaat, zegt mijnheer Raikes: „Jongens, komt nu de volgende week allemaal terug met gewasschen gezicht en schoone handen en met gekamde haren.

Ik zal jullie een rijmpje leeren:

„Gezicht en haren en handen rein,

Is beter dan kleeren, die kostbaar zijn."

Toen hield hij een kleine uitdeeling van geschenken. Hij moest zijn jongens toch een beetje aanmoedigen en hoe konden ze zich wasschen, als ze zelfs geen zeep bezaten? En die slordige haren, hoe konden ze die in orde brengen zonder kam?

Daar trokken ze blij weg met een stuk zeep of een kam of met een geldstukje, waarvoor ze zelf iets konden koopen.

Maar de volgende week, wat deden toen de jongens? Sommigen kwamen niet terug, ze wilden hun vrijheid niet missen.

Anderen waschten en kamden zich, ze probeerden hun kleeren wat te reinigen en kwamen zoo de Zondagsschool binnen. Ze schaamden zich wel een beetje over zichzelf en werden door hun kameraden uitgelachen.

Maar mijnheer Raikes lachte hen niet uit. Hij was blij en dankbaar, dat ze vast iets hadden geleerd.

En dan waren er bij de jongens ook enkelen, die nog wat meer wilden leeren dan zich wasschen en kammen.

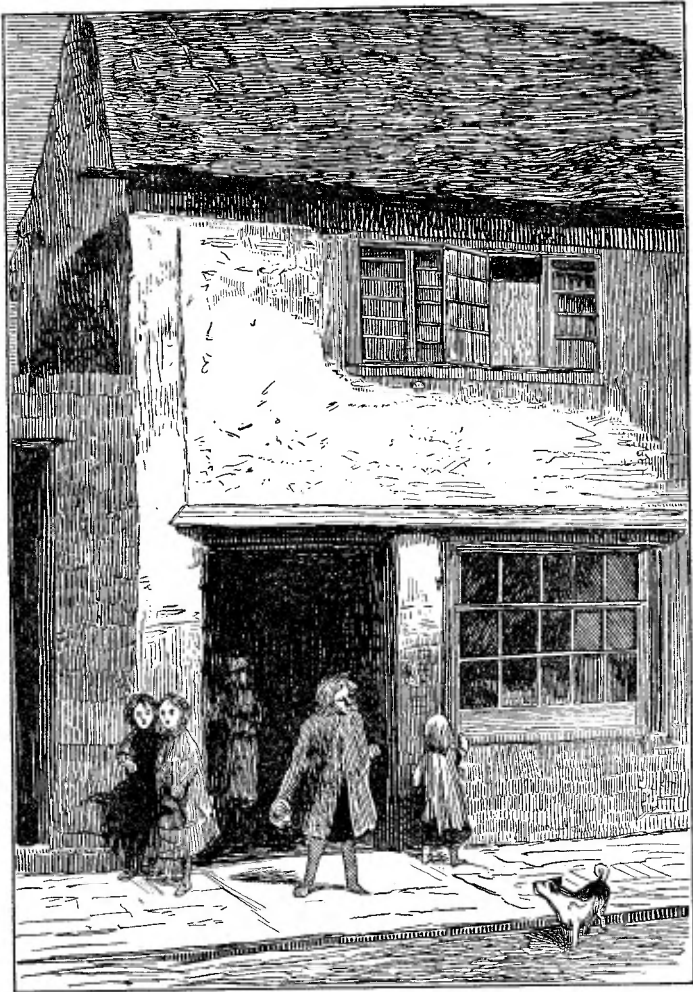
't Was, of de liefdevlam, die brandde in 't hart van mijnheer Raikes, ook in hun jongenshart wat licht en warmte had gebracht.

Ze wilden graag luisteren naar de verhalen van dien Jezus, die in den hemel woonde en hen zoo liefhad. Ze wilden graag leeren lezen in Zijn groote boek.

Toen drukte mijnheer Raikes op zijn eigen drukpers kleine leesboekjes, waaruit de jongens heele kleine lesjes leerden spellen, die ze niet meer konden vergeten, bijv.: *God is liefde*, of *De Heer is goed voor allen*.

Als zoo'n jongen dan vol trots zijn lesje voor mijnheer Raikes had gespeld, zei mijnheer Raikes, „dat is goed, mijn jongen. Denk er aan, dat je 't niet alleen met je *mond* moet lezen, maar je *hart* moet 't ook leeren.

En dan stak hij stil in den zak van den jongen een kleine belooning.

De eerste Zondagsschool.

Met één Zondagsschool was mijnheer Raikes niet tevreden. Zoodra hij kon, richtte hij in alle hoeken van de stad Zondagscholen op. Eerst alleen voor de jongens, maar later ook voor de meisjes. Want die waren niet tevreden.

Eens wachtten ze hem op bij zijn drukkerij.

„Mijnheer Raikes”, zeiden ze, „waarom mogen wij ook niet op de Zondagsschool komen, net als de jongens?”

„Willen jullie dan je haren netjes kammen en je kleeren schoon maken en je gezicht en handen wasschen?”

„Ja, ja”, riepen de meisjes, „dat willen wij doen.”

Dat kostte mijnheer Raikes weer een heeleboel zeep en kammen en andere belooningen. Maar hij gaf zoo graag, als hij de kinderen maar een beetje kon helpen.

En zoo begonnen de meisjes ook naar de Zondagsscholen te komen.

Nu moet je niet denken, dat al die kinderen opeens goed werden en vlijtig gingen leeren en hun leelijke, slechte gewoonten aflegden. In de werkelijkheid zag 't er vaak droevig uit met de Zondagsschooluurtjes. 't Leek soms, of alles zou mislukken.

Vaak kwam mijnheer Raikes een klas binnen en zag aan de schuldige gezichten, hoe er was gevochten.

't Gebeurde wel, dat juffrouw Critchley haar grooten bezem nam en de jongens de keuken uitveegde, omdat ze er geen raad mee wist.

Dan zei juffrouw Critchley wanhopig, „ik doe 't niet langer. Er komt toch niets van die jongens terecht.”

Maar mijnheer Raikes zei altijd weer: „Probeeren; wij moeten 't probeeren.” — Hij dacht aan 't groote geduld van Jezus.

Door de kinderen kwam Robert Raikes ook met de ouders in aanraking. Hij sprak met hen en probeerde hun te leeren, hoe ze hun kinderen moesten opvoeden.

Als 't gebeurde, dat een jongen heel slechte dingen had gedaan, zei mijnheer Raikes tot den vader, „je moet dezen jongen straffen, dat heeft hij verdiend.”

't Gebeurde dan wel, dat de vader zich schaamde en bij zichzelf dacht, „ik straf mijn jongen, omdat hij slecht is geweest, maar eigenlijk heeft hij van mij al die slechte dingen geleerd.”

En soms probeerde de vader, evenals zijn zoon, om zijn kwade gewoonten af te leeren.

Sommige moeders zagen, hoe haar meisjes zich inspanden, om er schoon en netjes uit te zien. Dan schaamde zoo'n moeder zich, als ze aan haar eigen vuilheid en slordigheid dacht. Ze wou

toch niet minder zijn dan haar dochter en ze begon in haar hutje te werken en te zorgen.

Was er op de Zondagsschool een leesboekje verdiend, of was er een nieuw lied geleerd, dan kwamen de kinderen daar mee naar huis.

Nu moesten vader en moeder eens hooren. Ze konden nu lezen. Was dat geen mooie geschiedenis van den verloren Zoon of van den goeden Herder?

En zouden ze eens een mooi versje zingen?

Dan was 't stil in dat huisje, waar altijd zoo gescholden en gevochten werd. Dan klonken er heel andere woorden.

Wonderlijk, dat werk van Robert Raikes, begonnen met een kleine Zondagsschool in een keuken van Gloucester.

't Ging met dat werk als met een zaadje, dat ergens in een hoekje van een tuin wordt gezaaid.

Je let er niet op; er zal wel niets van terecht komen. Maar in dat zaadje zit leven; daarin zit een prachtige, sterke plant verborgen met groene bladeren, met geurende bloemen en heerlijke vruchten.

Mijnheer Raikes zei altijd zelf: „Ik voel me als een *tuinman* en mijn tuintjes zijn de kinderharten.”

't Leek de eerste jaren, of er niet veel van de tuintjes zou terecht komen. Bijna niemand wilde helpen bij 't zaaien en planten en wieden.

Maar langzaam, heel langzaam kwam het groeien en bloeien. Als je 's Zondags door de straten van Gloucester liep, kon je zien, dat er veel veranderde onder de straatkinderen. Overal trokken ordelijke troepjes kinderen naar hun Zondagsscholen.

Soms kwam je Robert Raikes zelf met een troepje jongens tegen. Dan spotten de menschen dikwijls en zeiden: „*Daar gaat Robby, de wilde gans, met zijn lompenjongens.*”

Hoe kwam men aan zoo'n naam voor mijnheer Raikes?

Ze noemden hem een wilde gans, omdat hij zijn eigen weg ging, net als de wilde ganzen. Die houden er niet van, met de tamme ganzen te snateren en rond te plassen dicht bij huis in een kleine poel.

De wilde gans moet uitvliegen over zeeën en landen en haar eigen weg zoeken.

Dat deed mijnheer Raikes ook, en dat maakte de gewone menschen, die 't liefst bij hun eigen oude gewoonten bleven, boos en onrustig. Daarom gaven ze hem dien bijnaam, maar eigenlijk waren ze jaloersch op hem, omdat hij dingen probeerde te doen, die niemand van hen aandurfde.

Maar nadat hij een jaar of drie had gewerkt, konden de menschen toch zien, dat er een zegen rustte op al dien moeilijken arbeid van Robby, de wilde gans.

Zijn lompenjongens en -meisjes waren rustig en ordelijk geworden.

III.

DE WONDERBOOM.

Dat mooie Zondagsschoolwerk werd langzamerhand bekend door geheel Engeland.

Mijnheer Raikes kreeg vele brieven en veel bezoekers. De menschen wilden zien, wat voor wonderen er toch met de straatkinderen in Gloucester waren gebeurd.

En als ze dan bij Robert Raikes kwamen, zeiden ze, „vertel ons toch veel van uw werk en leer 't ons ook.”

„Kom maar mee”, zei Robert Raikes dan, „ik wil u graag laten zien, wat wij hier in Gloucester doen. Want ik ben nu niet meer alleen, maar ik heb vrienden gekregen, die mij helpen.”

En de menschen wandelden met hem mee. Eerst naar de vuilste achterbuurten, waar de straatkinderen nog leefden in vuilheid en slechte dingen.

„Kijk”, zei mijnheer Raikes, „zoo als deze kinderen, zoo waren alle straatkinderen enkele jaren geleden.”

Dan wandelde hij met de bezoekers naar juffrouw Critchley's school en naar de andere Zondagsscholen.

Stilletjes opende hij een deur. „Kijk eens naar binnen”, zei hij met een dankbaar gezicht en vol trots.

In klasjes van vijf kinderen zaten de kleinen bij elkaar, terwijl de grootsten waren aangesteld, om hen te helpen bij het leeren van hun versjes en bijbelteksten.

In een andere afdeeling zaten de meisjes met schoone witte mutsjes op. Ze leerden net als de jongens, want dat wilden ze immers graag.

Bij het binnenkomen van de bezoekers stonden alle kinderen op, groetten netjes en gingen stil weer zitten.

Waren dat die vechtende, vloekende kinderen van vroeger?

Nu moesten de gasten ook hooren, wat de kinderen hadden geleerd.

Mooie gezangen werden gezongen. Wat hadden die kinderen blij, heldere stemmen!

Dan werden ze ondervraagd en de bezoekers waren verbaasd, dat de kinderen zooveel mooie bijbelsche geschiedenissen kenden.

Was het mogelijk, dat die straatkinderen zooveel hadden geleerd en zoo waren veranderd?

De gasten, die zagen wat mijnheer Raikes voor de arme kinderen van Gloucester had gedaan, gingen naar huis vol verlangen, om dat werk ook in hun steden en dorpen te beginnen.

Ze vertelden overal van Robby, de wilde gans, met zijn lompenjongens en -meisjes.

Ze vertelden van die aardige kleine Zondagsschoolklasjes, waar de kinderen netjes gewasschen en gekleed zaten, waar ze zooveel leerden van Jezus, den goeden Herder, waar zoo mooi werd gezongen en zoo vlot werd gelezen.

Dan zeiden de menschen in die andere steden tegen elkaar: „Zooiets moest hier bij ons ook gebeuren. Laten wij 't ook probeeren.”

Langzaam aan veranderde dan ook in die steden 't slechte leven van de straatkinderen. Men begon met Zondagsscholen juist zooals in Gloucester. Men vroeg mijnheer Raikes om raad en hulp.

Totdat, — totdat dat kleine Zondagsschoolplantje een groote boom werd, *een wonderboom*, die zijn takken over de heele wereld uitbreidt.

Nu zijn er in de meeste landen van de wereld Zondagsscholen. Nu gaat er geen Zondag voorbij, dat niet in de meeste steden en dorpen honderden jongens en meisjes naar de Zondagsschool trekken. Daar hooren ze de oude verhalen, die altijd weer nieuw zijn: van een Vader, die in den hemel woont en van den Heer Jezus, die naar de aarde kwam, om aan allen den weg naar den Hemel te wijzen.

't Is nu 150 jaren geleden, dat mijnheer Raikes die eerste moeilijke Zondagsschoolklas in Gloucester begon.

Wat gelukkig, dat hij niet naar de menschen luisterde, die zeiden, „laat die kinderen toch met rust; er is niets aan te verbeteren.”

Wat gelukkig, dat hij luisterde naar de stem in zijn hart, naar Gods stem, die zei: „Probeeren, probeeren!”

Toen Robert Raikes oud was, voelde hij zich heel gelukkig.

De menschen in Gloucester hebben hem nooit goed begrepen, maar buiten zijn stad, in Engeland en ook in vele andere landen, is hij wel begrepen en geëerd.

En al hadden de groote menschen zijn werk ook nooit verstaan, dan had God 't toch gezien en dan waren daar in Gloucester de vele honderden kinderen, die hem liefhadden en hem nooit vergaten.

Standbeeld van Robert Raikes aan den Theems-oever
te Londen.

In Londen bij de Theems staat een mooi standbeeld van Robert Raikes, den man van Gloucester, die de eerste Zondagschool oprichtte.

Veel heerlijker dan zoo'n standbeeld is 't voor hem, dat er nu over de geheele wereld wel dertig millioen Zondagschoolkinderen zijn verspreid.

Dertig millioen kinderen, dat is een onafzienbare rij.

Dertig millioen kinderen, uit alle landen en werelddeelen, blanke, bruine, zwarte. Dat is een wijde kring, die de heele aarde wel haast omspant. En in het midden staat Jezus, de kindervriend.

Hij zegt: „Jullie hebt allen een plaats in mijn hart; mag ik ook in jullie harten wonen?”

Als Hij in onze harten woont, steekt Hij daar Zijn licht aan. „Zondagschoolkinderen, groot en klein”, zegt Hij, „laat jullie licht schijnen, opdat de menschen 't kunnen zien, dat jullie bij Mij hoort.”

Vele kinderen zullen zich nog wel herinneren de geschiedenis, die wij verleden jaar vertelden, van Mary Jones, het meisje, dat ook op de Zondagschool ging en door wat zij er leerde zoo naar een Bijbel verlangde, dat zij zeven lange jaren spaarde en werkte om 't geld bijeen te krijgen, om een Bijbel te koopen. Door haar voorbeeld en door haar liefde en opoffering heeft zij de groote menschen er toe gebracht *Bijbelgenootschappen* op te richten, die den Bijbel verspreiden over de geheele aarde.

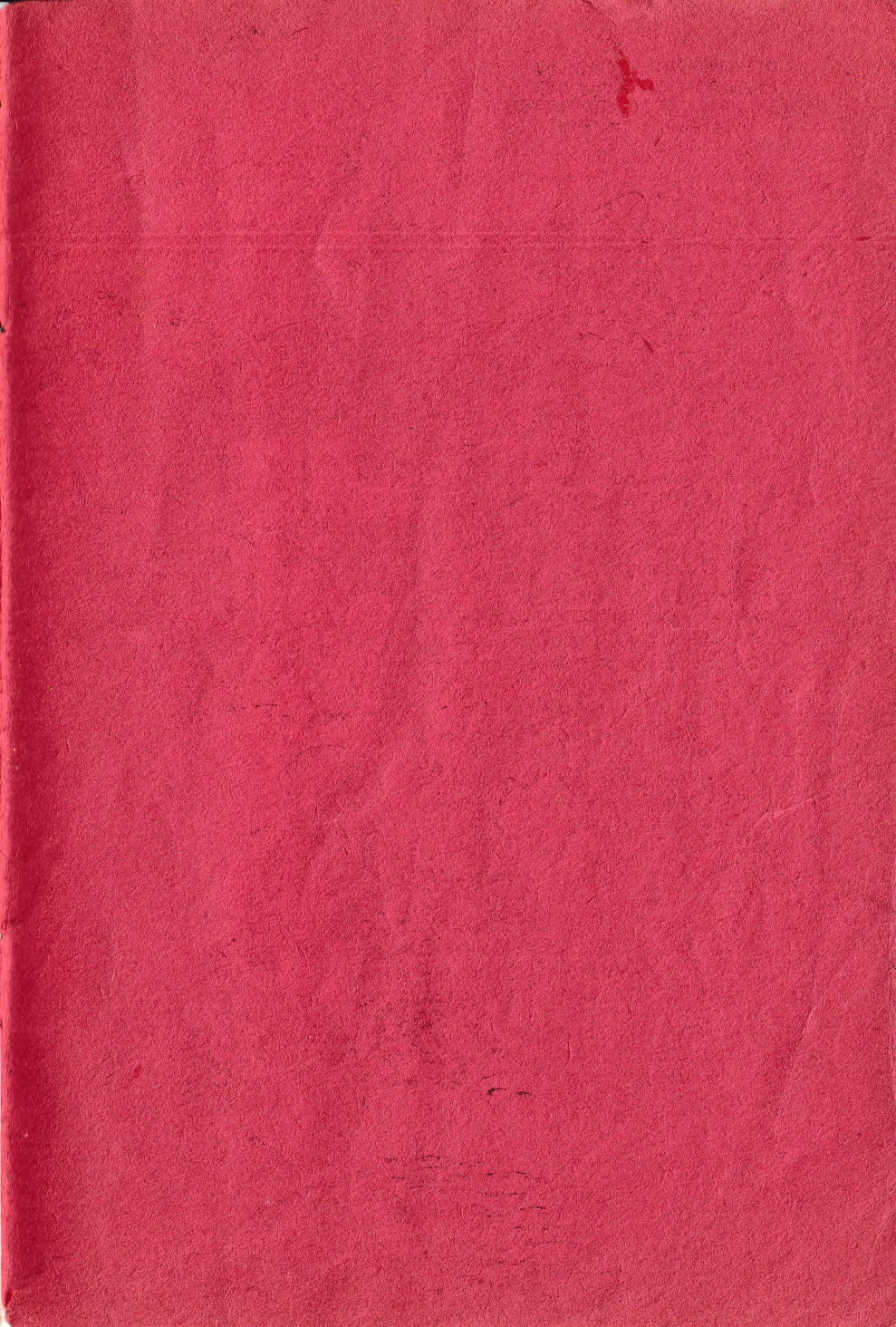
Dat deed éen Zondagschoolmeisje, doordat ze haar licht helder liet stralen.

Zoo groot is ieders licht niet, dat weet Jezus wel.

Wij kunnen niet allen 't zelfde doen, maar wij moeten Hem vragen ons te helpen, het licht van onze liefde voor Hem niet te laten uitdooven, maar het klaar en helder te doen schijnen, opdat het ook aan anderen den weg naar Jezus mag wijzen.

Jezus zegt, dat Hij hier van ons verwacht,
Dat wij zijn als kaarsjes, brandend in den nacht.
Hij ziet uit den hemel, of wij lichtjes zijn,
Gij in uw klein hoekje en ik in 't mijn.

Jezus zegt ons ook, dat 't zoo donker is,
Overal op aarde zonde en droefenis.
Laat ons dan in 't duister heldre lichtjes zijn;
Gij in uw klein hoekje en ik in 't mijn.

UITGEGEVEN DOOR DE
JEUGDCOMMISSIE VAN HET
NEDERLANDSCH EISELGENOOTSCHAP
AMSTERDAM — 1940

